

PARTICIPAREA PROFESORILOR ȘI ABSOLVENȚILOR ȘCOLII SUPERIOARE DE RĂZBOI DIN BUCUREȘTI LA RĂZBOIUL DE ÎNTREGIRE (1916-1920)

Colonel drd. Adrian-Cosmin TEIUȘANU¹

Rezultatele unui proces de producție pot fi verificate în practică fie în laborator prin experimente, fie în viața de zi cu zi, prin testarea calității și comportamentului produsului de la parametri normali la extreme, variind condițiile de lucru sau doar prin reacția pozitivă sau nu a beneficiarului acestuia.

Când vorbim despre învățământ însă, este dificil de a avea rezultate cuantificabile, care să poată fi observate direct. În general, în domeniul activităților sociale, de educare și formare, poți estima un efect după perioade mai lungi și în urma unor evaluări mult mai complexe decât simple experimente.

Cu atât mai complicat și mai dificil poți aprecia cât de bine au fost pregătiți comandanții militari și ajutoarele lor: ofițerii de stat major. Condițiile reale de conflict nu pot fi reproduse sau simulate, nu ai cum să experimentezi războiul decât dacă participi real la unul. Mai mult niciun război nu o să semene cu altul, iar legitatea producerii și desfășurării unei asemenea activități sociale, nu a fost și nici nu cred că va fi vreodată, posibil a fi stabilită.

După parcurgerea primelor etape de la înființarea ei din 8/20 august 1889, Școala Superioară de Război din București a putut fi evaluată cu adevărat prin participarea armatei române la două importante campanii militare: al Doilea Război Balcanic și Primul Război Mondial. Primul dintre ele (campania din 1913 împotriva Bulgariei, în fapt un mic preludiu pentru cel de-al doilea, atât ca proporție cât și din punct de vedere al substanței), a dovedit că armata are o conducere capabilă să planifice, să organizeze și să conducă operații militare cu succes. În același timp a arătat și o serie de slăbiciuni, care din păcate nu au fost remediate până la intrarea în Marele Război. Nu mi-am propus să analizez lipsurile și nici cauzele materiale ale eșecului și înfrângerii parțiale din 1916. Doresc doar să prezint în ce măsură instituția de învățământ militar superior și-a atins scopul și obiectivele propuse.

Fără a prezenta în detaliu contribuția Școlii Superioare de Război din București la campania din 1913, consider că sunt evidente câteva aspecte ale acesteia: desfășurarea în bune condiții și în cel mai mare secret a mobilizării din 20 iunie/3 iulie 1913, respectiv trecerea Dunării și obținerea unei victorii rapide fără pierderi mari, e adevărat că și fără lupte de amploare, acțiuni ce au demonstrat capacitatea de conducere și de luptă a armatei.

Comandamentele, la toate eșaloanele și-au îndeplinit obligațiile și implicit ofițerii de stat major și comandanții și-au dovedit calitățile dobândite în școală.

Prezint numai concluziile unuia dintre participanți, generalul de divizie Alexandru Referendaru din promoția a 4-a (1892-1894): „Pregătirea campaniei din 1913 care a trebuit s-o facă într-un timp cât mai scurt, din cauza evenimentelor politice și desfășurarea operațiilor militare bulgare, a fost examenul de încercare cel mai concludent al acestor distinși ofițeri de Stat-major.

Proiectele de operațiuni, transporturile de mobilizare și concentrare, operațiunile trecerii Dunării, etc., etc., au fost realizate minunat nu numai prin concepția Comandamentului Suprem dar și prin colaborarea fără preget și cu multă inteligență a ofițerilor de Stat-major.

În această campanie, s-a mai constatat că ofițerii de Stat-major erau bine pregătiți și pentru misiunea lor pe timpul operațiilor, iar comandanții superiori apreciind în modul cel mai măgulitor calitatea auxiliarilor lor, puteau să se îngrijească mai liberi de dispozițiunile importante pentru conducerea trupelor de sub comanda lor².

Eroarea întreruperii cursurilor în 1914 și lipsirea armatei de cadre cu pregătire de stat major este o dovadă în sprijinul celor afirmate. Se observă că nici în domeniul învățământului militar, anii de neutralitate (1914-1916) nu au fost bine fructificați. Cu toate acestea la 14/15 august 1916, toți absolvenții Școlii Superioare de Război, din toate cele 24 de promoții (inclusiv cu cei din promoția 25 care finalizau anul I) - în total 343 absolvenți, au intrat în război, aducând o reală contribuție nu numai prin activitatea de stat major și de comandament, ci chiar prin participare directă la

CENTENARUL RĂZBOIULUI DE ÎNTREGIRE NAȚIONALĂ

acțiune pe câmpul de luptă, mai ales că reușita unui plan este mai autentică atunci când participi personal la punerea lui în aplicare. În același timp, sacrificiul vieții celor 30 de absolvenți căzuți la datorie, este argumentul cel mai convingător în acest sens. Numele acestor eroi dăinuiește în sufletele urmașilor și în marmura unei plăci comemorative dispusă în holul de onoare al Universității Naționale de Apărare „Carol I”, unde arde flacăra recunoștinței veșnice (Anexa nr. 1).

Statistica făcută după război și inclusă în *Istoricul din 1939*, arată proporția participării pe front, majoritatea comandanților aflați la conducerea marilor unități românești fiind absolvenți sau foști profesori ai Școlii (Anexa nr. 2).

În campania din 1916 erau absolvenți ai acestei instituții 11 din 20 comandanți de divizie (comandanții Diviziilor 3, 4, 7, 8, 12, 14, 16, 17, 18, 19 și 20), 6 din 7 comandanți de corp de armată, (C. 1, 2, 3, 4, 6 și 7). Trei din cei patru comandanți de armată (Armata 1, 2 și de Nord) au fost numiți din rândul celor ce finalizaseră cursurile în instituția militară de învățământ superior și obținuseră brevet de stat major.

În campania din 1917 din 20 comandanți de divizie 11 erau absolvenți ai Școlii, iar doi comandanți de armată erau foști profesori ai acesteia³.

Unul dintre comandanții evidențiați în Primul Război Mondial, generalul Henri Cihoski absolvent ca locotenent de geniu în promoția 7-a (1895-1897), va evoca în amintirile sale din 1939, participarea absolvenților Școlii la efortul imens și sacrificiile generației sale, din acele momente: „(...) Comandamentul de căpetenie prin ordinea de bătae a armatei, stabilită pe ziua mobilizării a onorat cu marea sa încredere pe absolvenții Școalei Superioare de Războiu. Dacă cercetăm acea ordine de bătae

găsim următoarele situații încredințate ofițerilor cari făceau parte din această promoție:

- *Secretarul General al Ministerului de Războiu: General de Brigadă C. Iancovescu.*

- *Șef de Stat Major de A.: General de Brigadă Al. Lupescu (Armata 1-a).*

- *Șef de Stat Major C. A.: Colonel I. Vlădescu (C. 1 A.).*

- *Șef de Stat Major C. A.: Colonel G. Scărișoreanu (C. 3 A.).*

- *Șef de Stat Major C. A. Colonel H. Cihoski (C. 6 A.).*

- *Șef de Stat Major G. A.: Colonel O. Gorski (C. 6 T.).*

- *Șef de Stat Major Divizie: Lt. Colonel T. Rădulescu (D. 14-a).*

- *Comandant de Divizie: General P. Vasilescu (D. 14).*

- *Comandant de Divizie: General D. Praporgescu (D. 20).*

- *Restul de 2-3 ofițeri ai promoției, ajutori sau comandanți de regimente.*

b) În timpul operațiunilor, prin luarea comenzilor ofițerilor găsiți neapți, au fost trecuți la comandă de mari unități următorii:

- *M. C. G.: - (subșef) General Lupescu.*

- *C. de A.: - General Iancovescu (în bătălia de pe Argeș).*

- *General D. Praporgescu C. 1 A. mort la 29 Septembrie 1916, pe timpul operațiunilor, în Valea Ursului din Munții Coți (Carpați).*

- *General Panaitescu (C. 3 A.).*

Divizie:

- *Colonel C. Scărișoreanu (D. 19).*

- *Colonel I. Vlădescu (D. 2).*

- *Colonel Cihoski (D. 13 și apoi D. 10), rănit grav la Găești ca comandant al D. 13.*

Cei ce defineau comanda de regimente au trecut la brigadă.

c) Către sfârșitul campaniei găsim:

- *Ministru de Războiu: General de Divizie Iancovescu Constantin.*

- *M. C. (subșef) General de Divizie H. Cihoski.*

- *C. A. General de Divizie P. Vasilescu, (C, 3 A.) în urmă demisionat din armată.*

Divizie:

- *General de Divizie C. Scărișoreanu (D. 19).*

- *General de Divizie I. Vlădescu (D. 2) devenit mai târziu Inspector General al Jandarmeriei¹⁴.*

Putem afirma că în pofida inferiorității numerice și materiale, armata română nu a putut fi înfrântă definitiv în 1916, de armate considerate superioare și cu mai multă experiență de război. Pentru campania din 1917, într-un timp foarte scurt și în condiții extrem de dificile, ajutați de aliatul francez, ne-am reorganizat, dotat și instruit mai bine. Factorul decisiv pentru obținerea unei victorii categorice a rămas calitatea profesională, morală și virtuțile combatanților noștri, de la soldat la general.

În urma cercetărilor efectuate, pot aminti o parte dintre eroii instituției care au plătit prețul suprem pentru împlinirea miraculoasă a marelui ideal al românilor: întregirea neamului românesc. În același timp doresc scoaterea în evidență și a altor exemple privind contribuția la război, mulți dintre protagoniști, răniți sau nu, luptând eroic pentru obținerea aceluiași deziderat.

Pentru a înțelege dramatismul și eroismul acelor zile, mi se pare relevantă acțiunea căpitanului Alexandru Câmpeanu, care finalizase cursurile anului I în 1914, coleg în acel an cu absolvenții promoției 25 (1913-1914 și 1918-1919). Fapta sa este consemnată prin înaltul ordin de zi al regelui Ferdinand cu nr. 17 din 14/27 noiembrie 1916: „Căpitanul Câmpeanu Alexandru, comandantul unei companii de mitraliere din Regimentul Bacău Nr. 27 și însărcinat cu comanda unui mic detașament, pe

când inainta pe Valea Uzului, spre a cădea în flancul stâng al inamicului, la un moment dat a fost atacat de o companie inamică.

Atunci căpitanul Câmpeanu Alexandru a luat, personal, o mitralieră și, urcând sus pe poziție a deschis un foc ucigător asupra companiei inamice omărând mulți din ea.

Fiind lovit la umăr în timpul acestei acțiuni nu a dat înapoi, ci a continuat a trage până când, în cele din urmă, a căzut rănit mortal, străpuns în abdomen de 4 gloanțe.

Rezultatul a fost că întreaga companie inamică compusă din 114 soldați cu comandantul și ofițerii ei, s-au predat.

Căpitanul Câmpeanu Alexandru a căzut ca un viteaz în fruntea oamenilor săi, servind drept pildă de bravură și devotament întru îndeplinirea datoriei sale de ostaș⁵.

În lucrarea apărută în 1930, *Virtuțile neamului în lumina războiului nostru național*, locotenent colonelul de atunci Alexandru Ionițiu (profesor și mai târziu comandant al Școlii Superioare de Război din București) împreună cu Petre I. Vasilescu din Marele Stat Major, au încercat să surprindă exemplele dramatice ale eroismului militarilor români în acele momente de mare încercare a națiunii. Continuăm deci cu eroii: „Căpitanul Popescu Benedict din Regimentul 1 infanterie, a luat parte în luptele de la Cerna în care s-a distins prin fapte de bravură strălucite. În Noembrie 1916, inamicul reușind să taie retragerea detașamentului Cerna, bravul Căpitan Popescu Benedict a preferat să moară vitejește la atacul satului Văgulești - ocupat de Regimentului 25 Dragoni - decât să cadă viu, prizonier, în mâna inamicului.

După capturarea detașamentului Cerna, Comandantul grupului inamic, adânc impresionat de curajul și eroismul acestui ofițer român, a cerut să-i fie prezentat; aflând însă că este mort, precum și modul vitejesc cum a murit, a dispus să se dea, la mormântul viteazului, onoruri speciale.

Eroii au, de cele mai multe ori, răsplata faptelor lor de vitejie, dincolo de mormânt. Ei sunt cu atât mai mari, cu cât această răsplată vine - ca un omagiu adus vitejei - chiar din partea dușmanului.

Așa este cazul Căpitanului Popescu Benedict din Regimentul 1 Infanterie⁶.

Căpitanii Alexandru Câmpeanu și Benedict Popescu împreună cu alți doi colegi căpitanii Toma Turceanu și Dumitru Borcea terminaseră Anul I în 1914 cu cei din promoția 25 (1913-1914 și 1918-1919). Ei au fost regretații absenți la continuarea cursurilor din 1918 și la examenul de absolvire din 1919. Toți acești ofițeri, deși nu au absolvit cursurile Școlii

cu promoția lor, sunt considerați eroi ai instituției din poziția de elevi ai acesteia.

Aceeași lucrare, *Virtuțile neamului în lumina războiului nostru național*, consemnează și alte fapte de arme, de multe ori însoțite de comentarii sau concluzii: „Ofițerii de stat major, aceste albine muncitoare, anonime, care, din birourile unde lucrează, conduc în mod invizibil, prin ordinele și măsurile luate, pe ostași, pe calea isbânzii, au rareori ocaziunea de a se ilustra prin fapte de vitejie, căci meseria lor nu este de a merge în capul trupelor, ci numai de a face și a veghea ca acestea să meargă pe cele mai bune drumuri ce conduc la isbândă.

De cele mai multe ori, isbânzile strălucite se datoresc nu numai celor cari au aplicat întocmai ordinele date. Dar, mai ales, celor cari au dat aceste ordine judicioase. Ofițerii de Stat Major sunt auxiliarul indispensabil al Comandantului și ei formează laboratorul unde se prepară victoria. Acțiunea lor este cu atât mai demnă de laudă, cu cât ei sunt eroii cei mai anonimi.

Atunci când ei au, însă de îndeplinit o misiune pe câmpul de luptă, ei dau cel mai desăvârșit exemplu de devotament.

Astfel în ziua de 12/25 Decembrie 1916, căpitanul de stat-major Micescu Petre, din Divizia 3, fiind trimis într-o recunoaștere în regiunea Râmnicu Sărat, străbate cu mult curaj terenul ocupat de inamic, iar pe când își îndeplinea misiunea cu devotament, se simte grav lovit de gloanțele dușmane - distruge mai întâiu documentele ce purta asupra sa și după aceea își dă sfârșitul⁷.

Căpitanul Micescu era absolvent al promoției 24 (1912-1913) și fusese brevetat pentru lucrul de stat major la terminarea cursurilor.

Nu numai gradele mici au avut parte de gloria nemuririi. Absolventul din promoția 7 (1895-1897) a Școlii Superioare de Război și mai târziu profesor de tactică de cavalerie ale aceleiași școli de renume, generalul David Praporgescu, era demn urmaș al oștenilor lui Mihai Viteazul, străbunicul generalului Costea Praporgic fiind purtător de steag în oastea lui Preda Buzescu (praporgic însemnând stegar). Acesta s-a remarcat la comanda detașamentului Lotru, prin destoinicia cu care a reușit să țină deschis defileul Oltului în fața experimentatului Corp 9 Alpin German. Astfel, a asigurat retragerea Corpului 1 Armată, ce pierduse din păcate bătălia Sibiului și ulterior a fost numit să comande chiar această mare unitate. Era nevoie de refacerea rapidă a moralului luptătorilor și pentru asta permanent generalul se afla în mijlocul oamenilor săi.

Din nefericire la 30 septembrie/13 octombrie 1916 ora 13.30, pe dealul Coți, lângă pozițiile iubiților săi ostași, explozia unui obuz va curma

CENTENARUL RĂZBOIULUI DE ÎNTREGIRE NAȚIONALĂ

viața bravului militar, nu înainte de a rosti pentru eternitate: „Nu slăbiți credința, a noastră e izbânda!”.

Momentul a fost consemnat în Înaltul Ordin de zi al regelui nr. 9 din 1 octombrie 1916, la Marele Cartier General. Pentru faptele sale va fi decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III-a.

Colonelul Constantin Constantinescu a urcat ierarhia militară de la gradul de soldat, reușind să urmeze și cursurile școlii cu promoția 11 (1899-1901). Cu experiența celor 30 de ani de când activa în armată, a ajuns la comanda Regimentului 23 infanterie „Ialomița”, cu care s-a remarcat în luptele din Dobrogea la Valea Morii, Dobromir, Cuzgun, Arabagi, Movila Muratan și la Cocargea -Tatlageac unde și-a încheiat cariera cu onoare, sacrificându-și viața la datorie.

Alt absolvent, de data aceasta din promoția 10 (1898-1900), colonelul Gheorghe Iacobini, șeful de stat-major al Diviziei 4 infanterie, nu poate să se limiteze la atribuțiile sale de stat-majorist și a participat activ la punerea în execuție a planurilor proprii alături de luptători, sfidând pericolul. Și acesta nu s-a lăsat așteptat prea mult, la Porumbacu în ziua de 17/30 septembrie 1916, „merge în primele linii ale pușcașilor regimentelor 6 vânători și 2 infanterie organizându-i și mobilizându-i; în mijlocul pușcașilor și ca atâția pușcași, își dă viața”⁸.

Promoția 22 (1910-1912) are și ea eroul ei: maiorul Sichitiu Nicolae, plecat de pe meleaguri gorjane, aflat la comanda Divizionul 2 al Regimentului 2 Obuziere „în câmpia Bârsei și în Țara Făgărașului, formează, împreună cu Regimentul 2 vânători, avangarda unei coloane ofensive, susținând 16 lupte de întâlnire. Este prezent în grelele încleștări de la Porumbacu, Cincu Mare, Măgura Voinea și la Perșani, unde capătă o rană la mâna stângă”⁹, în 23 septembrie/6 octombrie 1916. A refuzat clasa-

rea ca inapt și după recuperare a relata lupta la conducerea Regimentului 83 infanterie, „pe care l-a condus cu eroism în luptele din Octombrie și Noembrie pe Valea Prahovei.

În ziua de 13 Noembrie regimentul său fiind atacat și începând să șovăe, Maiorul Sichitiu pentru a-și îmbărbăta trupa se așează în capul unui batalion și pleacă la contra-atac, disprețuind moartea ce-l aștepta în mod sigur. El cade în fruntea batalionului, ca un viteaz străpuns de un glonț de mitralieră.

Maiorul Sichitiu Nicolae dă exemplu de multă abnegațiune, căci dacă ar fi rămas la regimentul său de obuziere, fiind mai la adăpost de gloanțele dușmanului ar fi putut scăpa. El era însă, o fire de viteaz care nu se simțea bine decât acolo unde pericolul era mai mare. Maiorul Sichitiu a murit ca un viteaz ce a fost”¹⁰.

Alți și alți asemenea eroi și faptele lor vor rămâne veșnic înscrise în istoria neamului: un craiovean maiorul Ioan Petrescu, din promoția 23 (1911-1913), aflat în Regimentul 26 Infanterie, a căzut la 1/14 septembrie 1916 în luptele din zona trecătorii Bran; din promoția 19 (1907-1909) maiorul Florea Stoicescu din Regimentul 68 Infanterie a murit la 14/27 noiembrie 1916 în luptele de la Prunaru-Vlașca¹¹; la Măgheruș în luptele grele la retragerea din Ardeal, căpitanul Constantin Paplica din Divizia 2 Cavalerie, reprezentând cu onoare promoția 17 (1905-1907), și-a pus „viața tânără în durata eternă a țării”¹².

În vara și apoi toamna lui 1916, s-au dus lupte grele pe un front extrem de larg: în Transilvania, pe Carpați, în dealurile subcarpatice, în Câmpia Română și în Dobrogea, pentru stoparea înaintării forțelor Puterilor Centrale, restabilirea situației și crearea condițiilor necesare reluării ofensivei. După dezastrul din capul de pod de la Turtucaia comandamentul

român a adus în Dobrogea forțe retrase din Ardeal, la oprirea ofensivei. În cumplitele încleștări dintre Dunăre și mare, s-au scris multe alte pagini de eroism. Printre mulți alții s-a remarcat colonelul Stan Poetaș, descris atât de sugestiv de un contemporan: „O figură turnată în bronz. Înalt, solid, închegat, dezvoltat, cu ochii mici și sclipitori ca două picături de păcură și tare ca stânca de granit din care pare a fi tăiat. Dar dacă corpul e de granit, inima e de aur nativ. Țăran de origină..., gigantul acesta păstrează în sufletul său întreaga seninătate simplă și neîntinată, a poporului”.

La cei 46 de ani și el absolvent al Școlii Superioare de Război din București promoția 14 (1902-1904), a luptat la începutul campaniei în Regimentul 9 „Râmnicu-Sărat” și mai apoi a fost numit comandant al Regimentului 40 „Călugăreni”, ambele din Divizia 19 Infanterie. S-a remarcat în luptele din Dobrogea iar pentru calitățile și faptele sale a preluat comanda Brigăzii 17 Infanterie, compusă din unitățile cu care luptase. În lucrarea sa, de fierbinte evocare a eroismului ostașului român, „Timp al îndârjirilor eroice 1916-1917” colonelul Vasile Mocanu relua traseul acestui viteaz: „Cu brigada sa se află acolo unde este mai greu, în fierberile aprige de la Caraoman, Balagea, Topraisar, Amzacea. Realizează actul conducerii competente, ferme, mobilizatoare în linia întâi. Primindu-i ordinele, subordonații, ofițeri și ostași, știu că ele se întemeiază pe o capacitate sigură, pe o intuiție pătrunzătoare, pe o chibzuință pe cât de rapidă, pe atât de temeinică și mai știu că el, primul, s-ar avânta, ca soldat, la executarea lor, dacă n-ar trebui să vegheze la soarta tuturor celor ce formează marea unitate.

Din Dobrogea va merge în apărarea Bucureștilor, pe câmpurile de luptă de la Videle, Cartojani, Bălăria, «Sunteți speranța țării!»

spune el ostașilor, cu o credință arzătoare în ei, cei cu care împărțise și împărțea viața, asprimile și primejdii, durerile, speranțele și înflăcărările.

*Va măsura apoi, cu durerea și încordarea, ca și oamenii de sub comanda sa, drumul retragerii*¹³.

Într-un moment al înțeleștii titanice de la Mărășești este surprins în lucrarea amintită, la fel de sugestiv: „Comandantul Brigăzii 17, colonelul Stan Poetaș, galopează pe calul său de la un loc la altul, hotărâște măsurile ce se impun, dă ordinele în consecință și determină îndeplinirea lor, își îmbărbătează cadrele și ostașii. Așa cum îl știm de pe teatrul de operații dobrogean: ferm, lucid și romantic, totodată, inspirat de patos și inspirând patos. Batalioane atât de marcate de înțeleștirile de până acum, cel izolat din 34 infanterie și cel de pe rambleul căii ferate, se cramponează de aliniamentele lor, altele din rezervă afluiesc în goană și contraatacă”¹⁴. Peste tot unde s-a aflat a inspirat încredere și a insuflat un curaj și o energie de nestăvilire. Cu asemenea oameni, mai ales în calitatea lor de comandanți, s-au putut obține succesele memorabile din anul 1917.

Avansat general de brigadă la 1/14 septembrie 1917, se va afla la începutul anului 1919 la Nistru, pentru apărarea și consolidarea unității Basarabiei. La 20 ianuarie/2 februarie 1919, într-o acțiune împotriva incursiunii unei bande de boșevici ruși la Atache, dincoace de fluviu, a trecut în eternitate, așa cum a trăit: cu onoare, curaj și demnitate¹⁵.

Concludente pentru a demonstra calitatea pregătirii absolvenților Școlii de Război, nu au fost numai aceste jertfe. Decorațiile și medaliile acordate pentru deosebitele fapte de arme, sunt un alt argument. Într-un articol¹⁶ colonelul dr. Ioan Sorescu oferă câteva exemple: s-a acordat generalului de brigadă Gheorghe A. Mironescu din promoția 10 (1898-1900) Ordinul „Steaua României” clasa a IV-a „pentru felul și destoinicia cu care, în calitate de sub șef de stat major, a dirijat serviciile Armatei 1 de la 23 iulie la 15 noiembrie 1917”¹⁷.

La fel a fost decorat cu „Steaua României” colonelul Paul Miciora, comandantul Regimentului 8 Obuziere, absolvent cu promoția 21 (1909-1911), „pentru modul judicios cum a organizat și a condus focul unităților de artilerie, împiedicând inamicul să deuteze în Valea Troțușului și cooperând în bune condiții cu Brigada 13 infanterie, precum și destoinicia cu care a condus operațiile Regimentului 8 Obuziere în luptele de la Cireșoaia, în lunile iulie și august 1917”¹⁸.

După război, au fost centralizate date despre cei evidențiați în lupte, mulți dintre ei răniți mai grav sau mai puțin grav. Aceștia au fost de

asemenea decorați cu ordine și medalii românești și străine, precizându-se și motivarea acordării distincțiilor respective.

Însăși amintirile supraviețuitorilor, prinse în diferite lucrări, fie de specialitate, fie numai cu caracter memorialistic, publicate în presa vremii reflectă cum ofițerii absolvenți, în calitatea lor de comandanți, stat-majoriști și nu în ultimul rând luptători în prima linie și-au făcut datoria și au confirmat calitatea formativă a învățământului militar superior.

O lucrare a colonelului dr. Vasile Mocanu, *Aliniamente eroice în Câmpia Română, noiembrie-decembrie 1916*, evocă și alte exemple de participare la grelele lupte pe timpul retragerii în Moldova: „În zorii zilei de 11/14 noiembrie, generalul Referendaru raporta generalului Iancovescu: «Zimnicea este ocupată de trupe inamice germane, aproximativ 4 batalioane de infanterie cu multe mitraliere, susținute de bateriile de pe mal și de pe monitoare. Am încercat un atac de noapte al Zimnicei la ora 4 1/2 dimineața însă n-a reușit (...)»”¹⁹.

De același fel sunt și acțiunile desfășurate de unități conduse de absolvenți ai Școlii: „Colonelul Cihoski Henric, comandantul diviziei, colonelul Petcu Damian, comandantul Regimentului 57 infanterie, maiorul Capeleanu, comandantul Regimentului 47 infanterie și maiorul Petre Cănciulescu, comandantul Regimentului 81 infanterie sunt permanent în mijlocul lor, organizatori și conducători ai luptelor în toate instanțele și totodată, combatanți. Este semnificativ că, grație inițiativei și tenacității colonelului Cihoski, sînt salvate de la capturare sigură trenurile de luptă și artileria Diviziilor 14 și 23 Infanterie. Numai cu grele pierderi inamicul reușește să câștige teren”²⁰.

Toate aceste exemplificări sunt tot atâtea elemente de evidență ce conduc la o singură concluzie: Școala Superioară de Război din București s-a ridicat la nivelul cerințelor timpurilor, și-a atins scopul și îndeplinit obiectivele pentru care a fost înființată. Ofițerii pregătiți de această adevărată *academie militară* au confirmat talia europeană a ei, oferind lumii întregi proba temeiniciei formării lor, mai ales în confruntarea cu cele mai avansate instituții de profil din Europa.

THE PARTICIPATION OF THE PROFESSORS AND THE GRADUATES OF THE SUPERIOR WAR SCHOOL FROM BUCHAREST AT THE FIRST WORLD WAR (1916-1920)

The article contains information regarding the role of the Superior War School in the First World War and in the educational system.

Keywords: First World War, Superior War School, front, Romanian Army, learning

CENTENARUL RĂZBOIULUI DE ÎNTREGIRE NAȚIONALĂ

NOTE

1 Universitatea Națională de Apărare „Carol I” București.

2 *** Cartea amintirilor absolvenților (1889-1939), (în continuare Cartea amintirilor absolvenților 1939), Exemplar unicat aflat la Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I”, Tipografia Ș.S.R., București, 1939, p. 21.

3 *** Istoricul Școlii Superioare de Război (1889-1939), (în continuare Cartea amintirilor absolvenților 1939), Tipografia Ș.S.R., București, 1939, p. 268.

4 Cartea amintirilor absolvenților 1939, op.cit., pp. 37-38.

5 Alexandru Ionițiu, Vasilescu I., Virtuțile neamului în lumina războiului nostru național, Timișoara, Tipografia Școalei pregătitoare de ofițeri activi de artilerie „Regele Carol I”, 1930, pp. 95-96.

6 Ibidem, p. 75.

7 Ibidem, pp. 100-101.

8 Col. dr. Vasile Mocanu, Timp al îndârjirilor eroice 1916-1917, București, Editura Militară, 1986, p. 88.

9 Ibidem, p. 92.

10 Alexandru Ionițiu, op.cit., p. 167.

11 Arhivele Militare Române, fond Ș.S.R., dosar nr. 128, f. 10.

12 Col.dr. Vasile Mocanu, Anotimpurile de foc ale Oituzului, august 1916-august 1917, București, Editura Militară, 1986, p. 60.

13 Col.dr. Vasile Mocanu, Timp al îndârjirilor eroice, București, Editura Militară, 1986, p. 61.

14 Ibidem, pp. 170-171.

15 Alexandru Ionițiu, op.cit., p. 80.

16*** Comunicări științifice prezentate în sesiunea din 11-12 decembrie 1986 în secțiunile de științe sociale la Academia Militară, București, Editura Academiei Militare, 1987, p. 29, în articolul col. dr. Ioan Sorescu, Cadrele

didactice și ofițerii-elevi ai Școlii Superioare de Război în marea epopee a Războiului de Reîntregire (1916-1918).

17 „Monitorul Oastei”, nr. 15/20.03.1919, pp. 554-558.

18 „Monitorul Oastei”, nr. 3/12.02.1919, p. 76.

19 Colonel dr. Vasile Mocanu, Aliniamente eroice în Câmpia Română, noiembrie-decembrie 1916, București, Editura Militară, 1988, p. 79.

20 Ibidem, pp. 97-98.

Anexa nr. 1 PROFESORI, ABSOLVENȚI ȘI OFIȚERI ELEVII AI ȘCOLII SUPERIOARE DE RĂZBOI DIN BUCUREȘTI CĂZUȚI LA DATORIE PE CÂMPUL DE ONOARE ÎN RĂZBOIUL ÎNTREGIRII 1916-1919

General (Cav.) Praporgescu David

General (Inf.) Poetaș Stan

Colonel (Inf.) Constantinescu Constantin

Colonel (Inf.) Paulian Constantin

Colonel (Cav.) Romano Grigore

Colonel (Inf.) Tomoroveanu Victor

Lt. colonel (Inf.) Alexandrescu Stelian

Lt. colonel (Inf.) Babic Daniel

Lt. colonel (Cav.) Iacobini Gheorghe

Lt. colonel (Art.) Macarovici Constantin

Lt. colonel (Cav.) Mascioti Honoriu

Lt. colonel (Inf.) Neaguțescu Constantin

Lt. colonel (Inf.) Ștefănescu Ioan

Lt. colonel (Inf.) Ștefaniu Ioan

Lt. colonel (Inf.) Teodoru State

Maior (Cav.) Botez Diclescu Ion

Maior (Cav.) Ciocâlțeu Dumitru

Maior (Inf.) Minculescu Ștefan

Maior (Inf.) Petrescu I. Ioan

Maior (Inf.) Popescu Ștefan

Maior (Inf.) Roșitz Francisc

Maior (Art.) Sichitiu Nicolae

Maior (Inf.) Stoicescu Florea

Maior (Inf.) Septilici Arcadie

Căpitan (Inf.) Borcea Dumitru

Căpitan (Inf.) Câmpeanu Alexandru

Căpitan (Cav.) Micescu Petre Căpitan

Căpitan (Cav.) Paplica Constantin

Căpitan (Inf.) Popescu Benedict

Căpitan (Inf.) Turceanu Toma

Sursa: Placa de marmură cu eroii Universității Naționale de Apărare „Carol I” și Gl.mr. Mircea Agapie, col. Aurel Pentelescu, mr. Ion Emil, *De la Ș.S.R. la A.I.S.M. Cartea amintirilor absolvenților. O sută de promoții (1889-1995). Texte selectate*, Editura A.I.S.M., București, 1994, pp. 551-552.

Anexa nr. 2**COMANDANȚII MARILOR UNITĂȚI ROMÂNE ÎN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL 1916-1918**

Nr. crt.	GRADUL, NUMELE ȘI PRENUMELE	PERIOADA LA COMANDĂ	PROMOȚIA GRADUL ȘI ARMA LA ABSOLVIRE
ARMATA 1			
1.	Gl.d. Culcer Ioan	15.08 - 11.10.1916	-
2.	Gl.bg. Dragalina Ion	11-12.10.1916	-
3.	Gl.bg. Petala Nicolae	13.10 - 21.10.1916	Pr. 4 (1892-1894) Lt. Inf.
4.	Gl.bg. Vasilescu Paraschiv	21.10 - 11.11.1916	Pr. 7 (1895-1897) Cpt. Ge.
5.	Gl.bg. Stratilescu Dumitru	13.11 - 19.12.1916	Pr. 6 (1894-1896) Cpt. Inf.
6.	Gl.d. Christescu Constantin	11.06 - 30.07.1917	Pr. 2 (1890-1892) Lt. Inf.
7.	Gl.d. Grigorescu Eremia	30.07.1917 - 01.07.1918	-
ARMATA 2			
1.	Gl.d. Averescu Alexandru	15.05 - 23.08.1916	-
2.	Gl.d. Crăiniceanu Grigore	25.08 - 25.09.1916	-
3.	Gl.d. Averescu Alexandru	26.09.1916 - 22.11.1917 ¹	-
4.	Gl.d. Văitoianu Alexandru	21.11.1917 ² - 01.06.1918	Pr. 6 (1894-1896) Lt. Art.
ARMATA 3			
1.	Gl.d. Aslan Alexandru	15.08 - 25.08.1916	Pr. 2 (1890-1892) Cpt. Inf.
2.	Gl.d. Averescu Alexandru	25.08 - 25.09.1916	-
GRUPUL APĂRĂRII DUNĂRII			
1.	Gl.bg. Christescu Constantin	26.09.1916 - 09.11.1916	Pr. 2 (1890-1892) Lt. Inf.
2.	Gl.bg. Iancovescu Constantin	11.11.1916 - 20.11.1916	Pr. 7 (1895-1897) Cpt. Inf.
ARMATA DE NORD			
1.	Gl.d. Prezan Constantin	15.08 - 09.11.1916	-
2.	Gl.bg. Christescu Constantin	09.11.1916 - 12.1916	Pr. 2 (1890-1892) Lt. Inf.
COMANDAMENTUL TRUPELOR DIN TRANSILVANIA			
1.	Gl.bg. Moșoiu Traian	11.12.1918 - 12.04.1919	-

CENTENARUL RĂZBOIULUI DE ÎNTREGIRE NAȚIONALĂ

2.	Gl.d. Mărdărescu Gheorghe	12.04.1919 - 20.04.1920	Pr. 4 (1892-1894) Lt. Inf.
CORPUL I ARMATĂ			
1.	Gl.d. Popovici Ioan	15.08 - 17.02.1916	Pr. 3 (1891-1893) Lt. Art.
2.	Gl.bg. Praporgescu David	18.09 - 30.09.1916	Pr. 7 (1895-1897) Lt. Cav.
3.	Gl.bg. Petala Nicolae	30.09.1916 - 12.10.1916	Pr. 4 (1892-1894) Lt. Inf.
4.	Gl.bg. Sănătescu Gheorghe	13.10 - 21.10.1916	-
5.	Gl.bg. Petala Nicolae	21.10 - 31.10.1916	Pr. 4 (1892-1894) Lt. Inf.
6.	Gl.bg. Stratilescu Dumitru	01.11 - 12.11.1916	Pr. 6 (1894-1896) Cpt. Inf.
7.	Gl.bg. Pătrașcu Ion	13.11 - 23.12.1916	Pr. 5 (1893-1895) Cpt. Inf.
8.	Gl.bg. Petala Nicolae	29.12.1916 - 21.06.1918	Pr. 4 (1892-1894) Lt. Inf.
9.	Gl.bg. Pătrașcu Ion	21.06.1918 - 12.07.1918	Pr. 5 (1893-1895) Cpt. Inf.
10.	Gl.d. Razu Aristide	12.07.1918 -	Pr. 15 (1903-1905) Mr. Ge.
CORPUL 2 ARMATĂ			
1.	Gl.d. Cotescu Dumitru	15.08 - 20.11.1916	-
2.	Gl.d. Tănăsescu Constantin	20.11.1916 - 25.11.1916	-
3.	Gl.bg. Grigorescu Eremia	25.11 - 28.12.1916	-
4.	Gl.bg ³ . Văitoianu Alexandru	28.12.1916 - 01.08.1917	Pr. 6 (1894-1896) Lt. Art.
5.	Gl.d. Văleanu Gheorghe	01.08.1917 - 05.02.1918	-
6.	Gl.d. Mărdărescu Gheorghe	05.02.1918 - 25.05.1918	Pr. 4 (1892-1894) Lt. Inf.
7.	Gl.d. Popovici Ioan	25.05.1918 -	Pr. 3 (1891-1893) Lt. Art.
CORPUL 3 ARMATĂ			
1.	Gl.d. Tănăsescu Constantin	18.08 - 20.12.1916	-
2.	Gl. bg ⁴ . Iancovescu Constantin	11.11.1916 - 20.11.1916	Pr. 7 (1895-1897) Cpt. Inf.
3.	Gl.d. Razu Aristide	01.08.1917 - 02.09.1917	Pr. 15 (1903-1905) Mr. Ge.
4.	Gl.d. Vasilescu Paraschiv	02.09.1917 - 09.06.1918	Pr. 7 (1895-1897) Cpt. Ge.
5.	Gl.bg. Stratilescu Dumitru	09.06.1918 -	Pr. 6 (1894-1896) Cpt. Inf.
CORPUL 4 ARMATĂ ⁵			
1.	Gl.bg. Grigorescu Eremia	01.01.1917 - 11.06.1917	-
2.	Gl.bg. Văleanu Gheorghe	11.06 - 01.08.1917	-

3.	Gl.d. Văitoianu Alexandru	01.08.1917 - 30.12.1917	Pr. 6 (1894-1896) Lt. Art.
4.	Gl.d. Stratilescu Dumitru	30.12.1917 - 03.02.1918	Pr. 6 (1894-1896) Cpt. Inf.
5.	Gl.bg. Pătrașcu Ion	03.02.1918 - 21.05.1918	Pr. 5 (1893-1895) Cpt. Inf.
6.	Gl.d. Petala Nicolae	21.05.1918 - 12.07.1919	Pr. 4 (1892-1894) Lt. Inf.
CORPUL 5 ARMATĂ			
1.	Gl.d. Georgescu Gheorghe	15.08 - 25.08.1916	Pr. 5 (1893-1895) Cpt. Inf.
2.	Gl.bg. Burghеле Gheorghe	25.08.1916 - 27.09.1916 ⁶	Pr. 2 (1890-1892) Cpt. Inf.
3.	Gl.d. Istrate Ion	19.12.1916 - 17.01.1918	-
4.	Gl.d. Stratilescu Dumitru	18.01.1918 - 24.05.1918	Pr. 6 (1894-1896) Cpt. Inf.
5.	Gl.d. Istrate Ion	24.05.1918 - 01.10.1918	-
6.	Gl.bg. Pătrașcu Ion	01.10.1918 - 29.04.1919	Pr. 5 (1893-1895) Cpt. Inf.
CORPUL 6 ARMATĂ			
1.	Gl.bg. Văleanu Gheorghe	15.08.1916 -27.09.1916 ⁷	-
2.	Gl.d. Grigorescu Eremia	10.06.1917 - 30.07.1917	-
3.	Gl.d. Istrate Ion	20.01.1918 - 03.1918	-
4.	Gl.d. Petala Nicolae	12.07.1919 - 03.1918	Pr. 4 (1892-1894) Lt. Inf.
CORPUL 6 ARMATĂ			
1.	Gl.d. Boeriu Ioan	25.07.1919 -	-

Sursa: Lt.col. Ion Emil, *100 de ani Școala Superioară de Război din România - contribuții la dezvoltarea științei și artei militare românești (1889 - 1989)*, Editura A.I.S.M., București, 1999, pp. 147-150.

(Footnotes)

1 Va preda comanda la 03.01.1918.

2 Între 24.11.1917 și 03.01.1918 menține și comanda C. 4 A. La 03.01.1918 preia comanda Armatei 2.

3 De la 01.04.1917 general de divizie.

4 De la 01.04.1917 general de divizie.

5 La 15 august 1916 comandamentul C. 4 A. s-a transformat la comandamentul Armatei de Nord.

6 La această dată comandamentul C. 5 A. se desființează și se înființează la 19.12.1916.

7 La această dată comandamentul C. 6 A. se desființează și se înființează la 19.12.1916.